

Vlaams
Parlement

ingediend op **682** (2020-2021) – Nr. 2
19 april 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking
en Toerisme
uitgebracht door Annick Lambrecht

over het ontwerp van decreet

tot instemming
met de investeringsbeschermingsovereenkomst
tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds,
en de Socialistische Republiek Vietnam, anderzijds,
ondertekend te Hanoi op 30 juni 2019

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme:

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Gwendolyn Rutten, Emmily Talpe;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Marino Keulen, Bart Tommelein;
Chris Steenwegen, Jeremie Vaneeckhout;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

682 (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management	4
1.	Algemeen overzicht van de inhoud van de overeenkomst	4
2.	Gemengd karakter van de overeenkomst	4
3.	Stand van de procedures en inwerkingtreding van de overeenkomst	5
4.	Impact op de Vlaamse begroting en het personeel	5
II.	Bespreking.....	5
1.	Vragen en opmerkingen van de leden	5
1.1.	Tussenkoms van Philippe Muyters.....	5
1.2.	Tussenkoms van Annick Lambrecht.....	6
1.3.	Tussenkoms van Johan Deckmyn.....	6
1.4.	Tussenkoms van Björn Rzoska	7
2.	Antwoorden van minister-president Jan Jambon	7
III.	Stemmingen	7
1.	Artikelsgewijze stemming.....	7
2.	Stemming over het geheel	8
	Gebruikte afkortingen	9

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme vond op 30 maart 2021 de bespreking plaats van het ontwerp van decreet tot instemming met de investeringsbeschermingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Socialistische Republiek Vietnam, anderzijds, ondertekend te Hanoi op 30 juni 2019.

(De vergadering werd georganiseerd als videoconferentie.)

Inleidende uiteenzetting door Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management

1. Algemeen overzicht van de inhoud van de overeenkomst

Minister-president *Jan Jambon* geeft eerst summier de inhoud van de voorliggende investeringsbeschermingsovereenkomst weer. De overeenkomst in kwestie zal zorgen voor een hoog niveau van investeringsbescherming, met behoud van het recht van de partijen om te reguleren en doelstellingen van overheidsbeleid zoals de bescherming van de volksgezondheid, de veiligheid en het milieu na te streven.

De overeenkomst omvat alle aspecten van de nieuwe aanpak van de Europese Unie betreffende investeringsbescherming en de handhavingsmechanismen ervan waarin de bestaande bilaterale investeringsverdragen tussen Vietnam en de lidstaten van de EU momenteel niet voorzien. De overeenkomst vervangt dan ook de 21 bestaande bilaterale investeringsverdragen en stelt een modern gemeenschappelijk kader op voor investeringsbescherming voor alle EU-investeerders in Vietnam. Specifiek voor wat België en Vlaanderen betreft, komt de voorliggende overeenkomst dus in de plaats van de BLEU-overeenkomst van 24 januari 1991.

Naar de kern waarborgt de overeenkomst dat investeerders uit de EU en hun investeringen in Vietnam eerlijk en billijk zullen worden behandeld en niet gediscrimineerd zullen worden ten opzichte van Vietnamese investeringen in vergelijkbare situaties. Daarnaast beschermt de overeenkomst de investeerders van de EU en hun investeringen in Vietnam tegen onteigening, tenzij dit geschiedt voor doelstellingen van openbaar belang, volgens een eerlijk proces, op niet-discriminerende basis en tegen betaling van snelle, adequate en doeltreffende schadeloosstelling, overeenkomstig de billijke marktwaarde van de onteigende investering.

Verder zet de overeenkomst ook een modern en herzien stelsel van investeringsgerechten op voor de beslechting van geschillen. De minister-president wijst er daarbij op dat dit stelsel vergelijkbaar is met het stelsel in de handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en Canada en dat in de investeringsbeschermingsovereenkomst tussen de Europese Unie en Singapore. Het systeem zorgt er met name voor dat regels voor investeringsbescherming worden nageleefd, waarbij het een evenwicht tracht te vinden tussen de bescherming van investeerders op transparante wijze en de bescherming van het recht van een staat tot reguleren om doelstellingen van openbaar beleid na te streven.

De overeenkomst voorziet dan ook in de oprichting van een permanent internationaal en volledig onafhankelijk stelsel voor geschillenbeslechting. Daarnaast bevat hij ook een engagement van de partijen om samen met andere partners te streven naar de oprichting van een multilateraal investeringsgerecht.

2. Gemengd karakter van de overeenkomst

De Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB) legde op zijn vergadering van 19 november 2018 het gemengde karakter van de overeenkomst vast. Oorspronkelijk

werd er daarbij van uitgegaan dat zowel de federale overheid als de gewesten bevoegd waren.

Naar aanleiding van de adviesvraag over het voorontwerp van instemmingsdecreet verwees de Raad van State naar zijn eerder advies bij het voorontwerp van instemmingsdecreet met de parallelle investeringsbeschermingsovereenkomst met Singapore. Daar had de Raad van State immers geponeerd dat ook de gemeenschappen bevoegd waren. De ICBB van 8 oktober 2018 was de Raad van State hierin gevolgd.

Dienovereenkomstig breidde de WGV op zijn bijeenkomst van 18 september 2019 het gemengde karakter van de voorliggende overeenkomst dan ook uit tot de gemeenschappen. Zowel de federale overheid, de gewesten als de gemeenschappen zijn in dezen dus bevoegd.

3. Stand van de procedures en inwerkingtreding van de overeenkomst

Binnen België heeft momenteel geen enkele overheid de instemmingsprocedure al afgerond. Op het niveau van de Europese Unie hebben ondertussen al zeven lidstaten hun instemmingsprocedure afgerond. Het gaat daarbij over Estland, Griekenland, Hongarije, Letland, Roemenië, Tsjechië en Zweden.

4. Impact op de Vlaamse begroting en het personeel

Afsluitend geeft de minister-president nog mee dat de voorliggende overeenkomst geen rechtstreekse weerslag heeft op de begroting en het personeel van de Vlaamse overheid.

Bespreking

5. Vragen en opmerkingen van de leden

5.1. Tussenkomenst van Philippe Muyters

Philippe Muyters stelt vast dat investerings- en handelsakkoorden tegenwoordig nogal vaak gecombineerd worden in één document, waardoor bij de besprekingen het investeringsluik soms wat onderbelicht blijft. Wat hier vandaag voorligt, is echter een zuiver investeringsbeschermingsverdrag, waarvan de minister-president de manifeste voordelen geschetst heeft in zijn uiteenzetting.

Het voorliggende investeringsbeschermingsverdrag vormt ook weer een blauwdruk voor het Investment Court System (ICS). Vietnam heeft als eerste met dit systeem ingestemd, dus zelfs nog voor Canada. Het systeem in kwestie brengt heel wat voordelen met zich zoals onafhankelijke rechters, een gedragscode, de bescherming van het right to regulate en, last but not least, vergemakkelijkt het – ook voor kmo's – de toegang tot het hof. Met name dat laatste is volgens het lid essentieel voor de investeringsbereidheid van kmo's.

Handelsverdragen gecombineerd met investeringsverdragen bieden heel wat voordelen. De welvaart wordt immers gestimuleerd door zowel handel als investeringen. Tevens laten ze de Europese Unie toe om haar verantwoordelijkheid op te nemen om wereldwijd een aantal standaarden te zetten. Ook komt de EU zo in pole position te staan om de leiding te nemen op het vlak van handel. Dat is des te belangrijker in een tijd waarin protectionisme opnieuw in opkomst is en er zich ernstige handelsspanningen voordoen. Ook een globale economische crisis kan zo beter afgewend worden. Het geopolitieke belang van een en ander mag dus niet onderschat worden. Het voorliggende akkoord zorgt overigens niet enkel voor betere banden met Vietnam, maar kan ook fungeren als een toegangspoort tot heel

die Aziatische regio. Vietnam op zich vormt met zijn jonge en dynamische samenleving van 95 miljoen inwoners trouwens een heel dynamische markt.

Om al die redenen zal de N-VA-fractie het voorliggende akkoord goedkeuren.

5.2. Tussenkost van Annick Lambrecht

Annick Lambrecht constateert dat Vietnam op diverse domeinen – economisch, cultureel en academisch – een belangrijke partner is voor Vlaanderen. Een goede samenwerking met Vietnam is derhalve ook in het belang van Vlaanderen. Die samenwerking en de voorliggende investeringsbeschermingsovereenkomst zijn volgens de Vooruitfractie ook bevorderlijk voor een beter sociaal beleid en voor betere arbeidsrechten in Vietnam zelf.

Het lid wijst er in dat verband op dat Vietnam zich ertoe geëngageerd heeft om vier conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie te ratificeren. Drie daarvan werden ondertussen effectief reeds geratificeerd, en de nodige voorbereidingen werden getroffen om ook de laatste conventie te ondertekenen. Dit zou moeten leiden tot een grote hervorming van de arbeidsmarkt, waarin onder andere voorzien is in een verhoging van de minimumlonen en een verkorting van de werkweek en de werkdag.

In het licht van al deze inspanningen van de Vietnamese overheid ten gunste van de Vietnamezen zal dus ook de Vooruitfractie de voorliggende overeenkomst goedkeuren.

5.3. Tussenkost van Johan Deckmyn

Johan Deckmyn stelt vast dat het akkoord dat vandaag ter bespreking voorligt grote gelijkenissen vertoont met het investeringsbeschermingsakkoord tussen de EU en Singapore dat enige tijd geleden reeds werd besproken in deze commissie (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 347/1-2). Ook deze overeenkomst met Vietnam voorziet in de oprichting van een permanent, internationaal en volledig onafhankelijk stelsel voor geschillenbeslechting. Dit geschillenbeslechtingssysteem stemt in hoge mate overeen met het geschillenbeslechtingssysteem van de handelsovereenkomst met Canada, dat voor Vlaams Belang steeds een belangrijk punt van kritiek is geweest bij CETA. Er is weliswaar afgestapt van het ISDS-systeem waarbij staten rechtstreeks aangeklaagd kunnen worden door investeerders, maar er wordt nog steeds soevereiniteit overgeheveld naar een soort internationaal hof.

De spreker benadrukt daarbij dat Vlaams Belang uiteraard niet tegen handelsverdragen of investeringsbeschermingsverdragen op zich is. In de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet wordt echter nadere duiding gegeven bij de rol van de EU, en wordt ingegaan op wat dit akkoord concreet betekent voor Vlaanderen, en dat blijkt toch niet min te zijn. Zo exporteerde Vlaanderen in 2019 weliswaar voor 486 miljoen euro naar Vietnam, maar importeerde het tegelijk voor zo'n 2,4 miljard euro uit Vietnam. Het land komt daarmee op een toch wel indrukwekkende vierentwintigste plaats van onze leveranciers te staan.

Belangrijk bij dit alles is verder ook dat het voorliggende akkoord niet minder dan 21 bestaande bilaterale investeringsbeschermingsovereenkomsten tussen Vietnam en diverse lidstaten van de EU zal vervangen. Ook dit geeft aan hoe belangrijk het akkoord in kwestie is.

Er wordt ook gestipuleerd dat deze overeenkomst voor wat de beslechting van geschillen betreft, een modern en herzien stelsel van investeringsgerechten opzet, dat vergelijkbaar is met het stelsel in de handelsovereenkomst tussen de EU en

Canada en in de investeringsbeschermingsovereenkomst tussen de EU en Singapore. En net dat is voor de Vlaams Belangfractie dus een problematisch gegeven.

Dat in de toelichting gesteld wordt dat de Raad van State zich niet verzet heeft tegen de instelling van gelijkaardige geschillenbeslechtsmechanismen in het kader van de handelsovereenkomst met Canada, noch tegen het parallelle mechanisme in de investeringsbeschermingsovereenkomst met Singapore, doet volgens Johan Deckmyn niets af van het feit dat dit een belangrijk discussiepunt is.

De fractie van de spreker wenst consequent te zijn met de stelling die ze heeft ingenomen naar aanleiding van de behandeling van de investeringsbeschermingsovereenkomst met Singapore en zal bij de stemming het voorliggende ontwerp van decreet dus niet goedkeuren.

5.4. Tussenkomen van Björn Rzoska

Björn Rzoska kan zich voor wat het economisch belang van de voorliggende investeringsbeschermingsovereenkomst betreft terugvinden in nogal wat elementen uit de tussenkomen van Philippe Muyters. Hetzelfde geldt voor de aandacht die Annick Lambrecht in haar tussenkomen had voor werknemersrechten en -belangen.

De overeenkomst lijkt dus een goede mix te zijn tussen het bevorderen – via investeringen – van economische opportuniteiten en het bevorderen van de toestand van de werkende bevolking in Vietnam. De Groenfractie zal het voorliggende ontwerp van instemmingsdecreet met de investeringsbeschermingsovereenkomst met Vietnam dan ook goedkeuren.

De spreker spreekt ten slotte ook nog zijn waardering uit voor de diensten van het parlement die ervoor gezorgd hebben dat de integrale Nederlandse vertaling van deze overeenkomst beschikbaar was op de website van het Vlaams Parlement.

6. Antwoorden van minister-president Jan Jambon

Minister-president *Jan Jambon* dankt de commissieleden voor de steun die zij willen bieden aan deze overeenkomst. Ten aanzien van Vlaams Belang stelt hij vast dat de geformuleerde kritiek inderdaad nog dezelfde is als die die indertijd werd geformuleerd bij de investeringsbeschermingsovereenkomst met Singapore.

Hij kan tot op zekere hoogte wel begrip opbrengen voor die kritiek, maar wijst erop dat ingeval van een geschil tussen lidstaten of tussen een lidstaat en een blok van staten, een onafhankelijk orgaan nodig is om de zaak te beslechten. Hij maakt de analogie dat in een rechtsstaat zowel het parlement als de regering, voor wat de geschillenbeslechting betreft, zijn autonomie afgeeft aan de onafhankelijke rechterlijke macht. Daarenboven is het systeem in 2017 ook deugdelijk bevonden door het Europese Hof van Justitie naar aanleiding van een zaak over de handelsovereenkomst met Canada (CETA). Het is dus niet enkel de Raad van State die het systeem bestaanbaar acht. Ook in een verdragscontext is een onafhankelijke rechterlijke macht een duidelijk pluspunt. Het is een van de vele voordelen die vervat liggen in het voorliggende investeringsbeschermingsakkoord.

Stemmingen

7. Artikelsgewijze stemming

Ter stemming gelegd, worden de artikelen 1 tot en met 3 van het ontwerp van decreet aangenomen met 9 stemmen voor bij 3 onthoudingen.

8. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt daarna ook het ontwerp van decreet tot instemming met de investeringsbeschermingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Socialistische Republiek Vietnam, anderzijds, ondertekend te Hanoi op 30 juni 2019 aangenomen met 9 stemmen voor bij 3 onthoudingen.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Annick LAMBRECHT,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BLEU	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
CETA	Comprehensive Economic and Trade Agreement
EU	Europese Unie
ICBB	Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid
ICS	investment court system
ISDS	investor-state dispute settlement (Nederlands = investeerder-staatarbitrage)
kmo	kleine of middelgrote onderneming
WGV	Wergroep Gemengde Verdragen